

TERÖRİZM'DEN ZENOFOBİ'YE

Hazel ÇAĞAN ELBİR

Analist

Hazel ÇAĞAN ELBİR

Uzman, AVİM

30.11.2015

Son dönemde Türkiyede ve dünyada yaşanan olaylar, kamuoyu tepkisinin terörden ziyade Türk ve Müslüman düşmanlığına doğru yöneldiğinin habercisi olmuştur. Önce Paris saldırısı, Avrupada Müslümanlara ve Türklere karşı sergilenen tutum ve Rus uçağının düşürülmesi, sonrasında da Dumanın Ermeni iddialarını reddedenleri cezalandırmayı öngören yasa tasarısı terörizme olan tepkinin Türkofobi ve İslamofobiye evrildiğinin göstergeleridir.

Fransa'daki son gelişmelerden önce Orta Doğu'da yıkılmadık yer bırakmayan IŞİD hakkında geçtiğimiz günlerde ABD merkezli bir anket şirketi olan PEW bir anket[1] yayınlanmıştır. Söz konusu anket Müslüman yoğunluğun fazla olduğu ülkelerde IŞİD sempatisini ölçmeyi hedeflemiştir. Anket sonucunda Türkiyede yüzde sekizlik bir oranla IŞİD sempatisi duyulduğu ortaya çıkmıştır. Bu yüzde ile Türkiye beşinci sıradadır. Listede terör örgütü IŞİD'e sempati duyanların en fazla Nijerya'da olduğu göze çarpmakta olup, Pakistan'da herhangi bir fikrim yok diyenlerin oranı ise yüzde altmış ikidir. Bu ankete dair okunması gereken en tehlikeli yaklaşım Batı'da İslamofobi'nin artmasına zemin hazırlaması ihtimalidir. Böyle çalışmalar, Müslümanların terörist olarak algılanmasının desteklenmesine neden olmaktadır. Buna karşılık, Batılı ülkelerde sorulmayan bu anket sorusu yerine IŞİD'in saldırı düzenlemesinden endişe duyanların oranı Batı'da araştırılmış [2], Müslüman ülkelere bu konu ile ilgili herhangi bir soru yöneltilmemiştir. Kamuoyunu korkuya yönlendiren anket etkili bir propaganda aracı olarak göze çarpmaktadır. Öyle ki, Müslüman ülkelerde teröre yönelik sempatinin arttığını gösteren bir tablo sadece Batıyı değil, Doğudaki Müslümanları da korkutan bir durum yaratabilecektir.

Doğudaki Müslüman ülkelerin iki korkusundan bahsetmek mümkündür. Bu korkulardan biri Batının herhangi bir Müslümanı potansiyel terörist olarak görmesi ve bütün Müslümanların terörist olarak algılanması, diğeri ise küresel terörizmin kendi ülkelerinde

her an yaşanabileceği korkusudur. Batıya kıyasla Doğu ülkelerinin farklı bir derecede korkusu mevcuttur. Bu korkunun hem Müslümanlar hem de Hristiyanlar tarafından yaşandığı takdirde dünyanın nasıl bir tepki verebileceğini görmekteyiz. CNN, 13 Kasım 2015 tarihinde Fransada gerçekleştirilen terör saldırısı sonucunda 153 kişinin yaşamını yitirdiğini duyurmuştur[3]. Önceki gün, 12 Kasım 2015te ise Lübnandaki terör saldırısı sonucunda 43 kişi hayatını kaybetmiştir. Daha önce Sina Yarımadasına düşen, 224 kişinin ölümüyle sonuçlanan terör saldırısı da Müslüman bir ülke topraklarında gerçekleşmiştir. Sosyal medya platformlarında 12 Kasımda Lübnandaki büyük insan kaybına rağmen Fransadaki patlamanın tek patlama gibi gösterilmesi ve sadece Fransa için dua edilmesi tepkilerin resmi olarak olmasa da ölçülmesini sağlamıştır. Hatta sosyal paylaşım sitesi Facebookun sadece Fransadaki terör olayları kurbanları için kullanıcı fotoğrafı önerisinde bulunması tepki ile karşılanmıştır.

Bu terör faaliyetleri yaşandıktan sonra Avrupada, özellikle Almanya, Brükselde en yüksek seviyede terör alarmı verilmiştir. Peki, Avrupada yaşayan Müslüman ve Türkler adına terörist olmadıklarını gösteren yüksek derecede sinyal veren bir alarm sistemi kurulamaması ve sırf Müslüman ya da Türk oldukları için saldırıya uğrayan kişilerin ırkçı saldırı korkuları nasıl giderilecektir? Terörün küresel bir tehlikeden çok ayrımcılık ve ırkçılıkla daha da şiddetli bir hal almasının önüne nasıl geçilebilecektir? Nitekim, Paris tarihinde yaşanmış en büyük terör saldırısının birkaç gün sonrasında Fransada Belçika sınırına yakın Cambarai şehrinde görünümü nedeniyle hedef seçilen bir Türke saldırılması Avrupada yaşamakta olan Müslümanlar ya da Türkler için yeteri kadar korku yaratmaktadır [4]. Zenofobi[5]nin ileriki günlerde daha yaygın bir şekilde yaşanması endişesi de şiddetin başka bir boyutudur.

Terör faaliyetlerinin ırkçı saldırılarla başka bir boyut kazanması ve yabancı düşmanlığının artması hız kazanmışken, 24 Kasım 2015 tarihinde Türkiye sınırını ihlâl eden Rusya savaş uçağının düşürülmesinin ertesi günü Adil Rusya Partisi lideri Sergey Mironov, Ermeni soykırımını inkârın suç sayılmasını öngören bir yasa tasarısını Dumaya sunduğunu duyurmuştur. Mironov, Fransanın kabul ettiği yasayı örnek aldığını da belirtmiştir.

Terör faaliyetleri bu kadar yoğun olmadan öncesine kadar hâlihazırdaki Türk ve Müslüman karşıtlığının terör faaliyetleri sonrasında hız kazanabileceği düşüncesi yaygın bir endişedir. Ne var ki, bu endişe yersiz bir endişe değildir, çünkü terör kavramı ile özdeşleşen bir Müslüman kimliği vardır. Bu kimlik terörist kavramı ile bir arada düşünüldüğü zaman Müslüman ülkelerde yaşayan insanların terörü tecrübe etmediği gibi yanlış bir algı yaratmaktadır. Bu algı da Türk ve Müslüman kimliklerini içinde barındıran ülkelerin uluslararası ilişkilerde yalnızlaştırılması anlamına gelmektedir. Son zamanlarda baş gösteren Türkofobi, yabancı düşmanlığı ve İslamofobi, Türkiye sınırında uçağı düşürülen Rusya için bulunmaz bir fırsattır ki yasa tasarısını Dumaya sunarak Türk düşmanlığını ve Ermeni iddialarını inkâr edenleri cezalandırmayı öngören yasa ile bu fırsatı perçinlemişlerdir. Söz konusu yasa tasarısının benzerleri ve terör eylemleri Türkiye için her zaman var olan bir gerçektir. 1970lerde Marxist-Leninist terör grubu ASALA, dünyanın dört bir yanında Türk diplomatlarının şehit etmiştir[6]. Rusyanın Ermeni desteğinin bugün söz konusu yasa tasarısı ile devam ettiği açık bir şekilde gözlemlenmektedir.

[1] Pew anketi: Türkiye'de IŞİD'e sempati yüzde 8
http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/11/151118_pew_isid_anket_turkiye

[2] In nations with significant Muslim populations, much disdain for ISIS"
<http://www.pewresearch.org/fact-tank/2015/11/17/in-nations-with-significant-muslim-populations-much-disdain-for-isis/>

[3] CNN: Paris'teki Terör Saldırıları En Az 153 Kişi Öldürüldü
<http://www.hurriyet.com.tr/pariste-silahli-saldiri-40013825>

[4] Fransada bir Türke İrkçı Saldırı <http://www.hurriyet.com.tr/fransada-bir-turke-irkci-saldiri-40014929> [Erişim Tarihi: 27.11.2015]

[5] Yabancı olana karşı duyulan korku ve nefret. <http://www.merriam-webster.com/dictionary/xenophobia> [Erişim Tarihi: 27.11.2015]

[6] Gunter, Michael. Contemporary Aspect of Armenian Terrorism
<http://www.eraren.org/index.php?Lisan=en&Page=YayinIcerik&IcerikNo=288> [Erişim Tarihi: 27.11.2015]

Yazar Hakkında :

Hazel Çağan-Elbir AVİM'de analist olarak çalışmaktadır. Çağan-Elbir, Atılım Üniversitesi Politik Ekonomi bölümünde doktora çalışmalarına devam etmektedir.

Atıfta bulunmak için: ELBİR, Hazel ÇAĞAN. 2026. "TERÖRİZM'DEN ZENOFOBİ'YE." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2015 / 149. Kasım 29. Erişim Nisan 29, 2026. <https://avim.org.tr/tr/Yorum/TERORIZM-DEN-ZENOFOBI-YE>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

 @avimorgtr

 <https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır